

Retrovizor/San i java: Dijalektika čeličke ahmedije

Teško je bilo uopšte i zamisliti šta je sve prolazilo kroz glavu partizanskom komandantu 5.vojvođanske brigade u fazi završnih operacija oslobađanja sjeveroistočne Bosne i Tuzle, kada su u rano jutro napali na Čelić, vojno ga zauzeli i oslobodili. Ono što su tamo vidjeli i za njih je bilo šokantno i užasavajuće: u ogromnoj, prilično svježoj lokvi krvi, ležala je velika, neuređena hrpa nedavno ubijenih partizana, njihovih ratnih drugova i saboraca. To što su ubijeni, kao vojna prethodnica glavnine snaga, evidentno neoprezno, naivno i neorganizirano upali u ovu starojugoslavensku, poznatu i jedinu bliže-podmajevičku čaršiju, nije umanjilo ogorčenost, bijes i želju za osvetom i odmazdom narodnih oslobodilaca.

Piše: Derviš ČIČKO

Činjenica da se sva čelička vojna lokalna doktrina i ljudska odbrambena efektivna, bazirala gotovo isključivo na ideji odbrane od vrlo vjerovatnog masovnog, prijetećeg četničkog pokolja, u datim okolnostima, faktički nije predstavljala ništa. Uslijedilo je masovno strijeljanje svih "muških glava", što uniformiranih, što civila i to svih zarobljenih i pohvatanih preko šesnaest godina starosti. Temeljito i detaljno paljenje njihovih kuća, uz asistenciju domaćih donedavnih partizanskih ilegalaca, sprovedeno je radikalno, britko i bez izuzetaka. Oni koji su imali sreću da ne budu odmah likvidirani "po kratkom postupku", hitno su mobilizirani i poslani kao „topovsko meso“ da izginu u prvim "herojskim jurišima" na njemačke rovove u blatu sremskih ravnica. Samo tokom jedne takve krvave, valpurgijske noći, čuveni hitlerovski mitraljezi "šarci", desetine čeličkih mladića, očeva, sinova i braće, dotadašnjih "sluga neprijatelja", pretvorili su u "hrabro i časno poginule" oslobodioce. Njihove majke ostale su bez sinova, žene bez muževa, djeca bez očeva, Čelić bez mladosti, ali i "sramote poraženog fašističkog neprijatelja" u Novoj Jugoslaviji.

Puno godina poslije, nesretna i tragična kontroverza ovih događanja, pretvorena je u obostrano katarzične, neisforsirane, poluspontane, tradicionalne posjete vojvođanskih partizana Čeliću, kada su uvijek bili iskreno i dobronamjerno dočekani i ugošćeni. Kao što nikada nije nedostajalo ničega od "ića i pića" na stolovima za tada "pozvane goste", još manje je nedostajalo potoka suza međusobnog neizgovorenog oprosta i svojevrsnog kajanja, ostarjelih vojvođanskih partizana i njihovih domaćina. Inače, gotovo po pravilu, kod nas su velike, ozbiljne, generacijske pouke, uvijek krvave, mučne i više nego tragično kratkog trajanja, slabo se

pamte i zaboravljaju još brže. Ponavljaju se u svom cikličnom, eskalirajućem, multiplicirajućem sveopštem zlu, prkoseći zdravoj pameti i civilizacijskoj logici napretka i boljitka. U posljednjem ratu istorija se gotovo ponovila, ali sada su krvožedni, zločinački Arkanovci u borbama gotovo „prsa u prsa“ sa braniocima po čeličkim sokacima, teško poraženi i uz velike gubitke u ljudstvu, bespovratno ispraćeni prema mračnim majevičkim vrletima.

Nažalost, naknadni slijed događanja je pokazao da ratni lokalpatriotizam i herojstvo, ipak nisu bili ni izbliza dovoljan argument da bi se preživjeli odbranili od neodbranjive najezde insajderskog, vrlo sofisticiranog ratnog i poratnog profiterstva domaćih kvazi-nacionalnih politikantskih protuha i lopuža. Uostalom, kao i širom Bosne ponosne. Neka opšta, zajednička mjesta ovih ratnih kataklizmi donekle postoje. Nakon oba posljednja rata, a posebno 2. svjetskog, zbog krvavog terora četničkih „trojki“, malo ko je vjerovao da će se ikada moći proći Majevicom sigurno, slobodno i srećom nisu bili u pravu. Dakle, neka nada ipak, uvijek latentno egzistira. Istine radi, potrebno je reći da je postojala i sve četiri godine od 1941. do 1945.g. i to baš na toj zloglasnoj Majevici.

Naime, čelički efendija mula Šaban Sulejmanović je dva puta godišnje, sam na konjskoj zaprezi, natovarenoj hranom za njegovu familiju i „naoružan“ najboljim odijelom i prebijelom imamskom ahmedijom, prelazio crni, četnički Staljingrad. Nikada mu nije „falila ni dlaka sa glave“, ali isto tako niti hrabrosti, odvažnosti, upornosti i njegove iskrene i duboke vjere u Allaha dž. i Njegovu pravednost. Da li se uvijek po kretanju na ovaj put, oprostio sa životom, proučio, halalio svima i pomislio na svoja dva sina u partizanima, to je samo on znao, ali se nikada nije žalio, niti pravio od tih viteških putovanja herojskog samopožrtvovanja bilo kakav fetiš ili predstavu. To je smatrao svojom obavezom i dužnošću u toj situaciji, nije prigovarao drugima, niti im dijelio lekcije bilo koje vrste.

Danas takav etičko-moralni i ljudski stav djeluje gotovo nestvarno, posebno kada je na sceni krajnja zloupotreba vjere u dnevno-političke svrhe, kada čak i dio vjerskih službenika direktno i otvoreno participira u toj vrsti manipulacije ljudima, padajući u poražavajuću blasfemiju. Konačno, dubina ponora naše krize, navodnog društvenog bezizlaza, upravo je onoliko duboka, koliko smo daleko od moralnosti, koja se podrazumijeva, ne fetišizira i ne traži ništa zauzvrat. Da li smo otišli predaleko za povratak? (Piše: Derviš ČIČKO, TuzlaLIVE.ba, 25. juna 2015. godine)

Date: 14-09-2018